

---

# Kunnan ja maakunnan talous ja rahoitus

Kymenlaakson kuntapäivä

25.5.2018

Minna Punakallio, pääekonomisti  
Kuntaliitto, kuntatalousyksikkö



**Suhdanteet:** Ilakointi on laantunut Suomen taloudessa, mutta mustia pilviä ei vielä näy taivaanrannassa

# Suomen talousjuhlat lähenevät loppuaan

Tilanne taloudessa on vähän sama kuin juhlissa puolenyön jälkeen. Hauskin tunnelma alkaa hiipua.

## HS Analyysi

Tuomas Niiskakangas HS

**TUUSTAINA** julkistettiin kaksi uutista, jotka kertovat samasta kielistä Suomen talouden voimista.

Tilanne taloudessa on vähän sama kuin juhlissa puolenyön jälkeen. Hauskin tunnelma alkaa hiipua. Ilon puheensortu saä tasaisena, mutta osan juhlijoiista väsyttiä. Jockur ovat in lähesnet kestii. Ios intain

prosenttia vähemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuotta aiemmin. Rakentamisen hulma vauhti näyttää vähitellen hiipuvan.

Rakennusteollisuus Eri tulkitse lukuja niin, että asuntorakentamisen kiivain kasvuvaihe on nyt takanapäin. Tuotannon määrä kasvaa yhä, koska käynnissä on niin paljon hankiteta, mutta ensi vuonna kasvu pysähtyy.

**RAKENTAMINEN** on yksi talouden aloista, jotka kuumenevat ja viilenevät välillä äkkityrkkinä. Ala kertoo usein siitä, mitä koko taloudessa tuleman pitää. Nyt ilkerakentaminen on heikossa vireessä, ja sijoittajakärsyntään perustunut asuinkerrustalojen laava kasvuvauhti näyttää hiipumisen merkkejä. Tammii-maaliskuussa rakennuslupa myönnettiin in harvemmille asunmil-

Näillä näkymin tämä vuosikymmen selviääin kuin jaloin, ja hyvä niin", analysoi RT:n pääekonomisti Sami Piskarinen tiedotteessa.

**TUNTIA** myöhemmin tiistaina OP päivitti talousoennusteensa. Parain ekonomistit vedot vuodevaihteen enusteestaan puoli prosenttiyksikköä pois: nyt enuste vuoden 2018 talouskasvuksi on 2,8 prosenttia aiempaan 3,3 prosentin sijaan.

"Suomen talous ei tavella ylätynt aivan niin hyvään vauhtiin kuin ennakkotietojen ja luotamusindikaattoreiden valossa vaikurti. Noususuhdanne on silti voimissaan", arvioi OP:n tiedot-

teessa pääekonomisti Reijo Heiskanen.

OP:n enuste on uusi estimerkki siitä, että enusteita vedetään nyt alaspäin. Aiemmin tässä kuussa EU:n komissio laski kasvuoennustettaan tälle vuodelle.

Ero on hulma viime vuoteen. Silloin enustaja toisensa jälkeen kiihdytti ylitäntöjään, lisäsi desimaaleja enusteisiinsa tai vaihtoi numerot kokonaan uusiin. Myös tilastotiedot ylittivät yhtenäin positiivisesti.

**NYT** ilakointi on palssa, mutta mustia pilviä ei vielä näy taivaanrannassa.

Handelsbanken kuvaili muuttaman viikon takaisessa enusteessaan Suomen talousohdannetta kuin viilarivissa "vahvaksi mutta hiljalleen kypsyväksi".

Ilmarinen muuttaili enuste

tisen enusteeseen" riskit painotuvat alsauntsaan.

Tässä sitä siis ollaan. Hellyttävä yksimielisyys vallitsee maassa siltä, että taloudessa menee yhä hyvin.

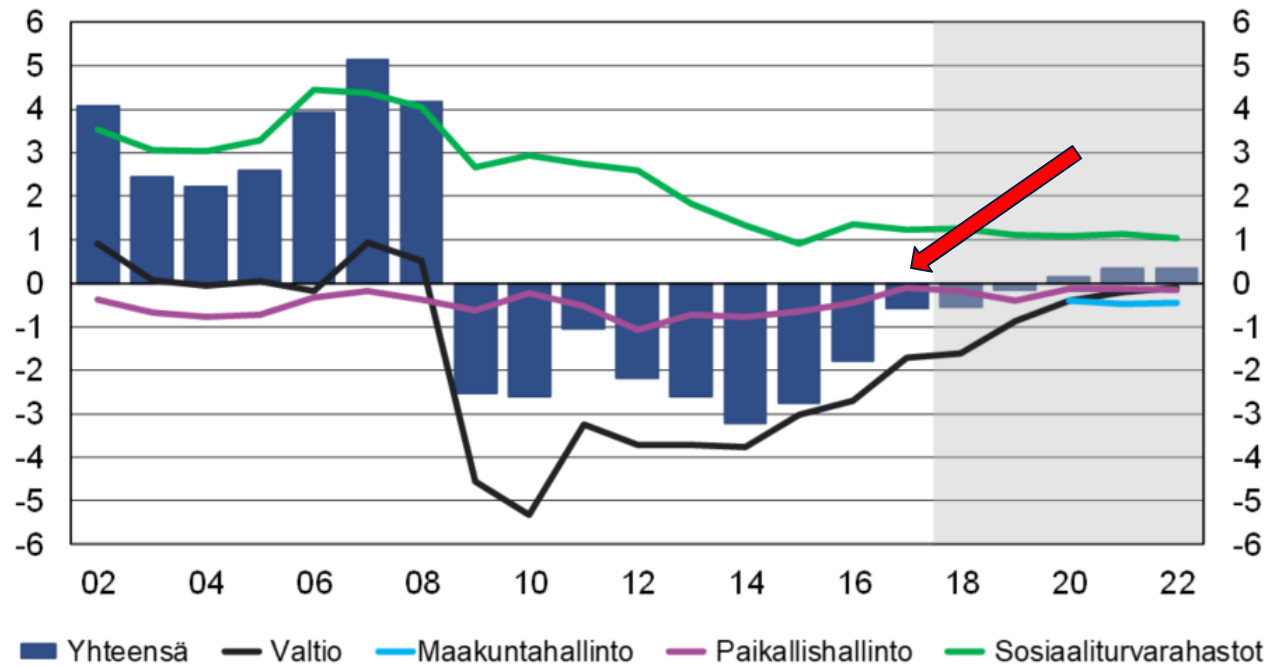
Juhlat jatkuvat, mutta valo merkki lähestyy. Kukaan ei ole oksentanut tai tapellut. Tässä vaiheessa ilta kuitenkin takaravissa alkaa jyskyttää seuraavan päivän ohjelmaa.

**HYVIÄ** julkia seuraa aina väsymys. Niin myös talouden nousukausia seuraa aina laskukausi. Jos talous ei ole ylläntunnetunut, laskukausi voi olla vaimeampi. Se voi jopa kääntyä pian uuteen nousuun.

Tuinen kysymys on nousukauden hinta.

Tällä nousukaudella kotitaloudet ovat velkaantuneet. Niin on myös valtio, vaikka viime aikoina vähäntalons onkin

# Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia



## Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2015-2022, mrd. €

Tuloslaskelman erä	2016*	2017**	2018**	2019**	2020**	2021**	2022
Toimintatulot	9,35	9,23	9,28	9,47	7,67	7,86	8,05
Toimintamenot	-37,13	-36,75	-37,34	-38,50	-19,44	-19,92	-20,43
<b>Toimintakate</b>	<b>-27,78</b>	<b>-27,51</b>	<b>-28,05</b>	<b>-29,03</b>	<b>-11,77</b>	<b>-12,06</b>	<b>-12,39</b>
Verotulot	22,10	22,54	23,17	24,22	13,65	13,27	13,54
Valtionosuudet	8,83	8,54	8,71	8,20	2,42	2,25	2,26
Rahoituserät, netto	0,27	0,37	0,26	0,23	0,30	0,29	0,28
<b>Vuosikate</b>	<b>3,42</b>	<b>3,93</b>	<b>4,09</b>	<b>3,62</b>	<b>4,60</b>	<b>3,74</b>	<b>3,69</b>
Poistot ja arvonalent.	-2,72	-2,75	-2,85	-2,95	-2,71	-2,81	-2,91
Satunnaiserät, netto	0,38	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>1,08</b>	<b>1,31</b>	<b>1,38</b>	<b>0,80</b>	<b>2,02</b>	<b>1,06</b>	<b>0,91</b>
muutos-%:							
Toimintatulot	1,8	-1,2	0,5	2,0	-19,0	2,4	2,4
Toimintamenot	1,0	-1,0	1,6	3,1	-49,5	2,5	2,6
Verotulot	1,5	2,0	2,8	4,5	-43,7	-2,8	2,0
Valtionosuudet	7,2	-3,3	2,0	-5,8	-70,5	-7,0	0,3

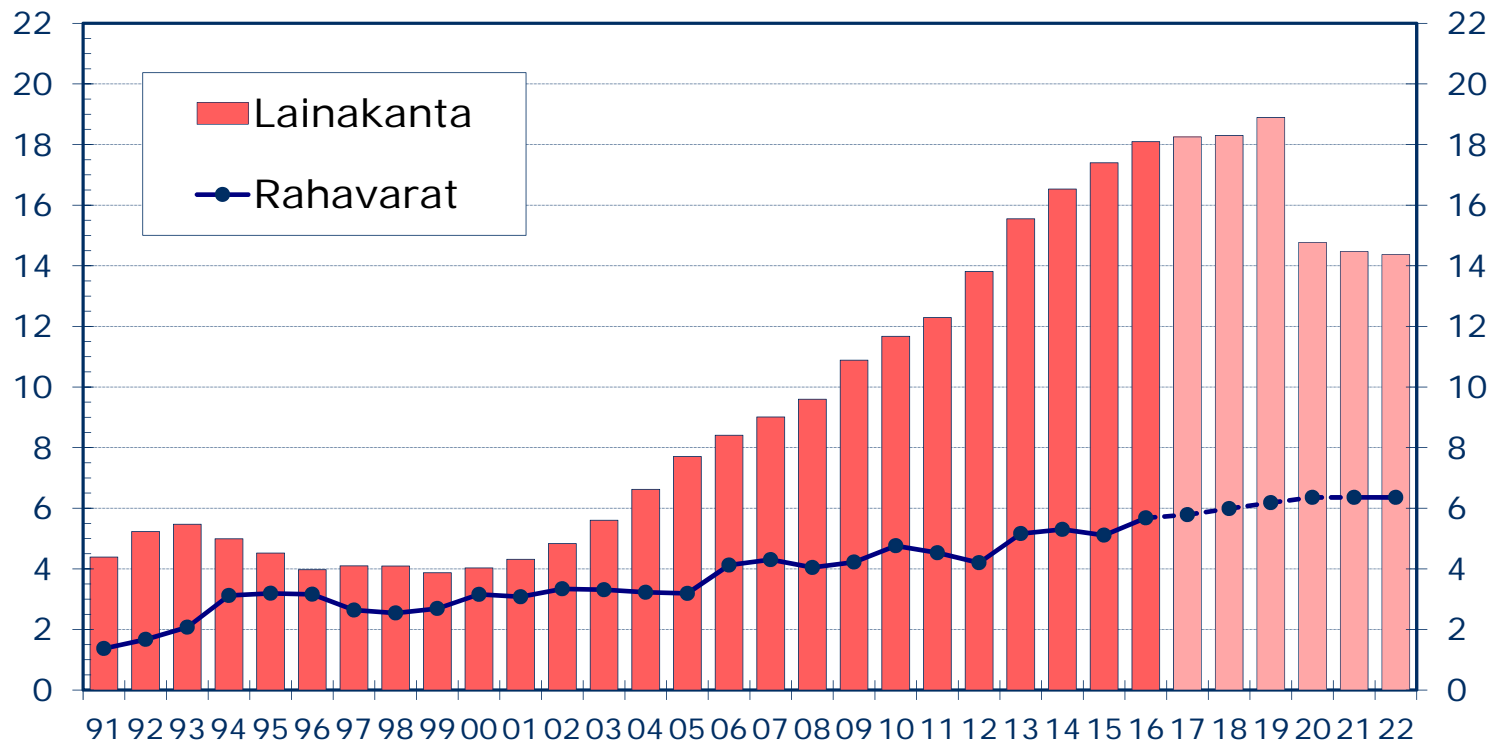
Vuonna 2017 toimintatuloja ja -menoja sekä valtionosuuksia pienentää perustoimeentulotuen laskutuksen ja maksatuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus.

Talouden paraneminen vuonna 2020 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilittetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien perusteella.

# Kuntatalousohjelman nostot keväällä 2018

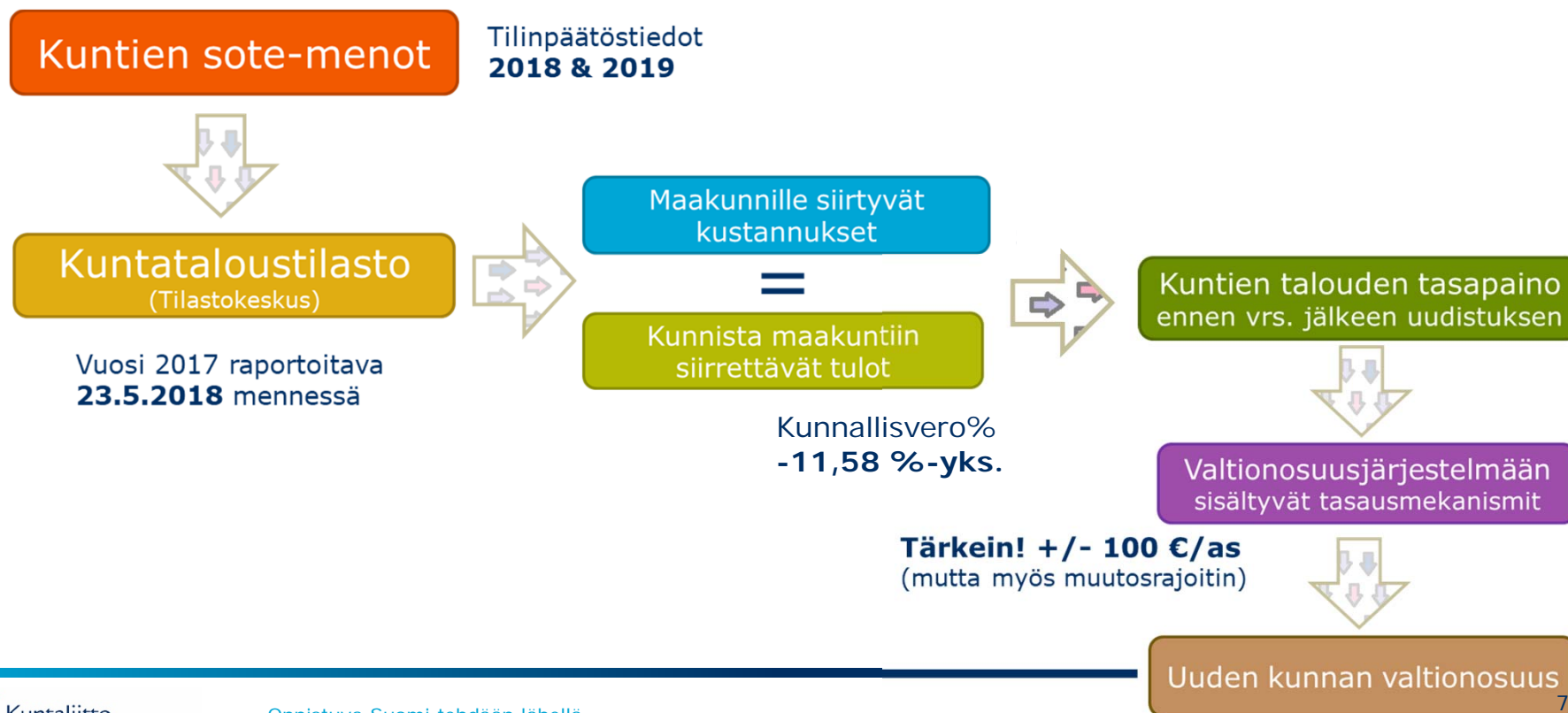
- Kuntatalous vahvistui 2017 edelleen, mutta kuntien välillä on suuria eroja
- Maakunta- ja sote-uudistus muuttaa kuntatalouden rakenteita 2020
- Kuntatalouden näkymät suotuisat (...mitä tapahtuu elinvoimalle?)
- Kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan vaihtelevat paljon
- Kuntatalouden rahoitusasematavoite ollaan saavuttamassa
- Investointitarpeet, korjausvelka ja kasvukeskusten palvelujen ja infrastruktuurin laajentaminen haastavat kuntataloutta. Jotta investoinnit voitaisiin rahoittaa myös jatkossa, on kuntien tulokehityksen oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa.

## Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991-2022, mrd. €, käyvät hinnat (arviot painelaskelman mukaan)



Maakuntasektorille siirtyy myös sairaanhoitopiirien velat, joiden arvioidaan kuntatalouden kehitysarviossa olevan 3,5 mrd. vuoden 2020 tasossa.

# Maakuntauudistuksen siirtolaskenta



# Laskelma sote- ja maakuntauudistuksen kuntavaikutuksista päivitetty 16.5.2018

Kunnan rahoituksen muodostuminen:	VUOSI 2019		
	Nykyinen rahoitus euroa	Kuntiin jäljelle jäävä euroa	Muutos (siirtyvät) euroa
<b>Toimintakate + poistot</b>	<b>31 381 534 000</b>	<b>13 743 679 781</b>	<b>-17 637 854 219</b>
Kunnallisvero (11,58 %-yks. siirto)	19 978 395 121	8 934 655 268	-11 043 739 853
Yhteisövero	2 068 786 500	1 473 638 592	-595 147 908
Kiinteistövero	1 850 000 000	1 850 000 000	0
Valt.osuus, VM peruspalvelut	8 362 062 886	2 318 571 030	-6 043 491 855
Valt.osuus, OKM:n hall.ala	-85 399 765	-85 399 765	0
Rahoituserät, netto	252 448 000	252 448 000	0
Verotuskustannusten alentuminen (kunnat)	0	70 000 000	70 000 000
Valt.osuus uudistuksen järj.tasaus*	24 399		-24 399
Hyten rahoitukseen liittyvä täsmäytys (kunta-valtio)		4 318 297	4 318 297
<b>Vuosikate - poistot (tasapainotila)</b>	<b>1 044 734 342</b>	<b>1 074 551 641</b>	<b>29 817 299</b>



# Maakuntien rahoituksen lähteet



**Valtiolta siirtyviä  
tehtäviä vastaava  
rahoitus siirtyy  
maakunnille, yhteensä  
1,07 mrd. €**

**Kuntien valtionosuus- ja  
verotuloja siirretään valtiolle  
maakuntien rahoitusta varten  
17,6 mrd. euroa**

**24,7 mrd. € MAAKUNTA**

**Myynti-, maksu- ja  
muut käyttötuotot  
3,2 mrd. €**

**Erillisrahoitus maakunnille  
2,8 mrd. €**



# Ajankohtaista juuri nyt

- Eduskuntakäsittely, mm. perustuslakivaliokunta, kiire
- Valmistelutyö etenee
- Samalla keskustelu uudistuksen vaikutuksista ja maakuntien rahoituksen riittävydestä kiihtynyt

Kolumni:  
**Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen  
menovaikutuksista**

© 18.5.2018 18.07



"Suurimman säästöpotentiaalın ol-  
tiedon ja teknologian tehokkaamn  
kirjoittaa valtiosihteerı kansliapääl  
kolumnissaan.



**Roope Uusitalo** @roope\_uusitalo · 21. toukok.

Talouselitiiikan arviointineuvosto kommentoi sote-uudistuksen  
kustannusvaikutuksia: [talouselitiiikanarviointineuvosto.fi/wordpress](https://talouselitiiikanarviointineuvosto.fi/wordpress)

"Koska sote-uudistuksen kustannusvaikutuksia ei  
pystytä tällä hetkellä käytettävissä olevan  
informaation perusteella luotettavasti arvioimaan,  
pitää uudistuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä  
päättää muilla kriteereillä kuin uudistuksen  
mahdollisilla vaikutuksilla julkisen  
sektorin kustannuksiin."

# Jakoavain – Työkalu maakuntaudistuksen vaikutuksista

Jakoavain on excel-työkirja, joka auttaa kuntia arvioimaan maakuntaudistuksen vaikutuksia kuntien tuloslaskelman, rahoituslaskelman sekä taseen eriin vuonna 2020.

Sen lisäksi varsinaisen laskelman viereen on kirjattu tiliryhmittäin ja tase-erittäin maakuntaudistuksen vaikutuksiin liittyviä huomioita, joita kunnan taloutta suunnittelevan asiantuntijan tulisi ottaa huomioon.

	Vanha kunta	Uusi kunta
<b>Tulot</b>		
Taloustulot (sis. sisällykset)	0	0
sis: Myyntitulot		
sis: Maksutulot		
sis: Tuot ja avustukset		
sis: Muut toimintatulot		
Väestövaikuttamisen muutos		
Väestövaikuttamisen muutos		
<b>Taloustulot (sis. sisällykset)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
sis: Henkilöstökulut (summaa alla olevat)	0	0
sis: Palkat ja palkkiot		
sis: Henkilöstökulut		
sis: Palvelujen ostot		
sis: Aineet, tarvikkeet, laivat		
sis: Ausrukot		
sis: Muut toimintakulut		
<b>TALOUSVAIKUTUS</b>	<b>-28 742 577</b>	
<b>TALOUSVAIKUTUS</b>	<b>100 %</b>	<b>100 %</b>

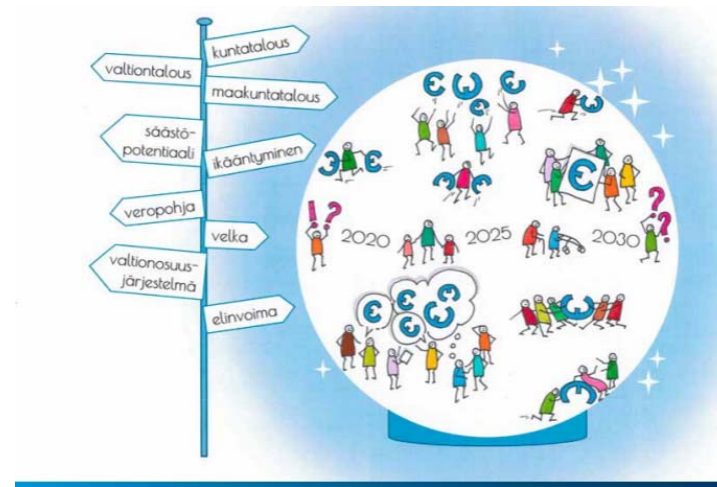
# Kuntatalous kohti 2020-lukua

Kuntatalous on suurten muutosten edessä, kun maakunta- ja sote-uudistus myllertää perusteellisesti koko julkisen hallinnon tehtävät, ohjauksen ja talouden.

Kuntien ja maakuntien taloutta on tähän asti tarkasteltu lähinnä uudistuksen siirtymävaiheessa. Siirtymävaiheen jälkeiseen aikaan kurkistaminen on jäänyt vähemmälle.

Kuntatalous kohti 2020-lukua -julkaisu paikkaa osaltaan tätä aukkoa ja koettaa herättää keskustelua lähivuosien haasteista ja myös niiden ratkaisuvaihtoehdoista

Lataa maksuton Kuntatalous kohti 2020-luku -julkaisu täältä [http://shop.kunnat.net/product\\_details.php?p=3445](http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3445).



## Kuntatalous kohti 2020-lukua

Asiantuntijänäkemyksiä kuntatalousyksiköstä

 Kuntaliitto  
Kommunförbundet

# Kiitos mielenkiinnosta!

Kysyttävää:  
Minna Punakallio  
Pääekonomisti  
Suomen Kuntaliitto ry  
@MinnaPunakallio  
Toinen linja 14, 00530 Helsinki  
+ 358 9 771 2095

